

ВЕСЕЛКА

THE RAINBOW

A CHILDREN'S MAGAZINE

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДЕТЕЙ

Дорога „Веселко"! Я називаюся Лідуся Кузьма. Маю шість років і ходжу до першої класи. Ми з моїм братчиком Орком любимо Тебе читати. Посилаю Тобі свою знімку.

Відповідь Редакції: Дорога Лідусю! Дякуємо за гарного листа. Чому Ти не прислала нам світлин свого братика Орка? Привіт!

Степан Шичка з Боффало пише: Дорога „Веселко"! Я є учнем шостої класи української католицької школи св. Миколая. Учителькою української мови в нас є пані Коновка. Я люблю читати Твої історичні повісті, казки й вірші. А тепер прошу Тебе на вушко: збільши Гоцу Дралу хоч на чотири сторінки та Богдана, козака-характерника. Посилаю передплату й одного долара на пресовий фонд. Па!

Відповідь Редакції: Дорогий Степане! Ми дуже радо збільшили б Гоцу Дралу й Козака-характерника, але не маємо на це потрібних фондів. Якщо б більше українських дітей були передплатниками „Веселки" й склали пожертви на пресовий фонд, тоді ми могли б містити більше ілюстрованих історійок. Дякуємо за даток. Вітай!

ЯКА ЦЕ КНИЖКА?

У друкарні склали назву книжки і прізвище її автора, але черенки розсипалися, і вийшли такі слова:

Т. КАБІЛЕЦЬ
А С Щ КАТЯ КВІТ

Спробуйте впорядкувати букви і склади так, щоб вийшло ім'я автора і назва нової, недавно виданої книжки для дітей.

Напевно масте вже цю книжку у своїй домашній бібліотеці, отож легко відгадасте, яка назва книжки і хто її автор.

ЯКІ ЦЕ СЛОВА?

— — года	— — тяг
— — ляна	— — хід
— — тіха	— — чаток
— — тік	— — стіль
— — спіх	

У всіх словах бракує двох перших букв. Впишіть їх на місце рисок. Уложіть інший подібний ланцюг слів і пришліть до „Веселки"!

Загадка

Ніколи не може сказати,
Що нема його у хаті.

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ЗАГАДКИ

а) В чистім полі, сніжно-білім
Зерна сіються добірні;
Зерна чорні висівають
А збері їх — ясні стануть.

б) Не дерево, а листочки має,
Говорить вірші, казки оповідає.
Вам розкаже всі пригоди,
А сама мовчить ізроду.

ЖАРТІВЛИВЕ ЗАПИТАННЯ

Як можна поцілувати самого себе в губи?

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК в числі „ВЕСЕЛКИ" за БЕРЕЗЕНЬ ц.р.: ЯКІ ЦЕ МІСЯЦІ? ГРУДЕНЬ, ЛИПЕНЬ, СЕРПЕНЬ. КОТРЕ КОЛО БІЛЬШЕ? Обидва кола однакової величини.

**ДИТИ! ВІДНОВЛЮЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ
„ВЕСЕЛКИ"! ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ
ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!**

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія з членів Об'єднання Працівників Дитячої Літератури. Річна передплата становить у ЗДА — 4.00 дол., у інших країнах — рівновартість цієї суми. Ціна окремого числа — 40 центів. Ціна подвійного числа — 60 центів.

Обкладинка работ Б. Божемського

“THE RAINBOW” — “VESELKA”

Published monthly, except June to September Bi-monthly
at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303

Subscription \$4.00 per year.

Entered as Second Class Matter at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Галина Мазепа — Дівчинка-писанкарка
й зайчик-помагайчик

Михайло МАМОРСЬКИЙ

ЯК ВЕЛИКОДНІЙ ВДАРИТЬ ДЗВІН...

Як великодній вдарить дзвін
У передранкову годину,
В Карпати, над Дніпро, на Дін
Душею-серцем я полину.

Як згомонить „Христос воскрес”,
Обличчям стану я до сходу
І помолюся до небес
За щастя рідного народу.

„Ісусе добрий, пресвятий,
Ти переміг і смерть, і болі —
Допоможи, щоб нарід мій
Воскрес з неволі!”

Р. ЗАВАДОВИЧ

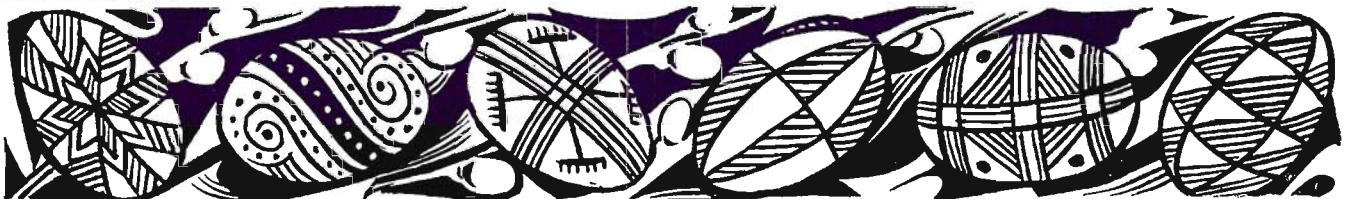
ЯК НАШІ БАБУНІ...

На Великдень я прокинуся раненько,
Певно ще раніш від пташечки на клуні —
Так колись давно ранесенько вставляли
Наші всі бабуні й прабабуні.

З татом, з мамою до церквівці поїду,
Не залишимо й маленької Лідуні,
Хай вона „Христос воскрес” співати
вчиться,
Як співали ще бабуні й прабабуні.

На Великдень принесемо посвятити
Круглу пасочку і писанки-красуні,
Так колись давним-давно робили
Наші всі бабуні й прабабуні.

А потому ще й гаївку заспіваєм
Коло церкви, ми, дівчатка гожі й юні,
Як колись гуртом співали на Великдень
Наші всі бабуні й прабабуні.

СУПЕРЕЧКА

(Ілюстрація Ю. Козака)

На столі, поміж великоднім печивом, гордо та пишно розташувалася велика кругла паска.

— Посунься! — сказала вона до великодньої баби. — Хіба не бачиш, що тут для мене замало місця?

— І мені тісно, — відповіла баба. — Куди ж сунуться, як ось тут же біля мене край стола?!

— Це мене не обходить! — забурмотіла паска. — Можеш навіть плигнути під стіл. А мені боків не обтовкуй!

— Велике цабе!.. — закричала собі баба.

— А щоб ти знала, що велике! — сказала велично паска. — Я найважливіше печиво на Великдень. Мені належить найбільша честь. Без мене ні сало, ні ковбаса, ні хрін, ні сир, ні ти нічого не варті.

— Го-го, не думай собі, що великодня баба — ніщо! Мені теж належить пошана. Я жовта й пахуча, м'яка, мов губка. Я смачніша за тебе.

— Мене спекли з найбільшої пшеничної муки.

— А до мене ще й додали копу свіжих курячих жовтків.

— Я більша за тебе!

— А я краща за тебе!

— Ти негарна: виглядаєш, як гриб, що виріс під кущем.

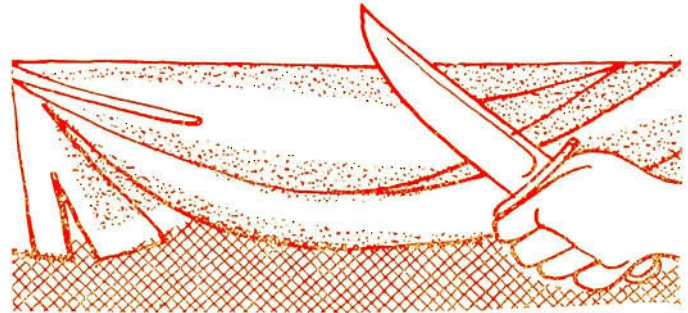
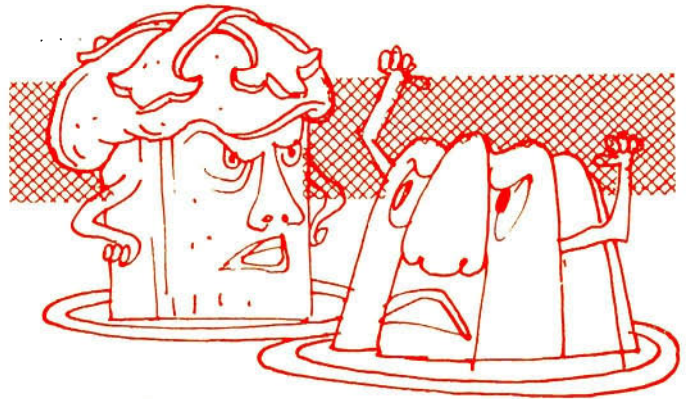
— А ти — як колесо, покинуте на дорозі.

— Посунься, кажу тобі!

— Не посунуся, кажу тобі!

Так сперечалися паска з бабою на великоднім столі. Слухав стіл тієї суперечки, слухав, а далі терпцю не стало та й каже:

— Еге, нахваляється, які то ви достойниці, які цяці, які красуні. Постривайте, за кілька днів і сліду по вас на моїй скатерті не стане... Ось сім'я

моїх господарів вернулася з церкви, і бабуся бере ножа, щоб порізати вас на куски. А он найменший у родині Степанко, хіба не бачите, як він смачно облизався, на вас поглядаючи?

Суперечка припинилася.

Р о л я н и к

Пояснення-словничок: Велике цабе — так говорять на-смішливо про зарозумілих людей (big wig, big bug); велично — majestically; хрін — horse-radish; губка — sponge; цяця — дитяче слово, означає щонебудь гарне, найчастіше іграшку (toy, plaything, everything nice); до-стойниця — worthy woman; облизатися — to lick one's lips.

СПОГАДИ НА ВЕЛИКДЕНЬ

До Ігоря й Лариски Роговських приїхала то-рік бабуня Ісидора Борисова. Вона рідна сестра славної поетеси Лесі Українки. Приїхала до Монтреалю оглянути всесвітню виставку і залишилась у своїх приятелів, Ігорових і Ларисиних батьків, на Великдень.

Жінки з різних товариств прийшли її привітати та обдарувати писанками. Ігор і Лариска теж дістали по писанці. На одній були олені з крислатими рогами, а на другій біленькі та жовтенькі курчатка. Прийшла з мамою в гостину розумна й чемна дівчинка Леся Коваль. Вона хотіла побачити паню Борисову й побавитися з Ларискою.

Зійшлися гості — почалися спогади. Що ж згадувати на Великдень? Одна гостя розказувала, які в Україні писали писанки, як обмінювались ними під церквою та яких гаївок співали. Вона навіть затигнула: „Зайчику, зайчику та сивесенький”, а гості підхопили: „Соколе, соколе та милесенький”. Цю давню, вікову гаївку колись скрізь по Україні співали.

Проспівавши, почали другу.

- Де ти ідеш, Романочку?
- На базарик, мій паночку!
- Чим ти будеш торгувати?
- Везу дівчат продавати.
- А по чому, Романочку?
- Сто талярів за дівочку.

Опісля заспівали знов від початку, а Роман з гаївки відповів: „Везу хлопців продавати”.

- А по чому, Романочку? — питав хор.
- Сто за шага, мій паночку, — відповідав Роман у пісні.

Ігор так сміявся з тієї гаївки, що мало з крісла не впав. А тоді обурився: як це так, що дівчата такі дорогі, а хлопці такі дешеві!

— Це жартівлива гаївка, — пояснила мама. — Дівчата видумали такі слова, щоб трохи посміятися з хлопців.

Розмовляли про дівчат, зійшли в розмові на жінок, а далі пані Борисова стала розказувати, як в Україні московсько-комуністична влада знущалася не тільки з чоловіків, але і з жінок.

Ісидору Борисову заарештувала комуністична поліція 10 вересня 1937 року й кілька місяців держала її в київській тюрмі. Тюрми скрізь були

переповнені. Разом з нею в камері сиділо 112 жінок.

Засудили паню Борисову на 8 років заслання. За що ж засудили? За те, що любила Україну і належала до родини, яка дала рідному українському народові відважних борців за волю.

У той час паном життя і смерти в Україні був Сталін. Він ненавидів усіх, що бажали добра та свободи своєму народові. Він наказав в'язнити сотні тисяч невинних людей в Україні. У тюрмах в'язнів били, мучили, катували, особливо чоловіків, але не жаліли й жінок.

І от, серед лютої зими в січні 1938 року повезли засудженців на далеку північ аж за місто Архангельськ — у царство білих ведмедів... У громаді було 400 в'язнів, у тому найбільше українців. Посадили їх у дерев'яні буди, подібні до залізничних вагонів, але не на колесах, а на полозках, мов сани. До них „запрягли” трактора і так їхали.

Мороз лютував, чоловіки вискакували з буд та бігли поруч, щоб зогрітись, однак багато їх знеможених падала в снігу, щоб уже не піднятись... Так їх везли багато миль до призначеного місця, а там вишикували в чвірки й погнали пішки. Жінки брели в глибоких снігах. Сніг сипався у валянки і обморожував ноги. Та вони не давалися ні холодові, ні знемозі, одна одну піддержували, і всі разом молитвою кріпили свої сили. Всі, як одна, дійшли до таборів примусової праці.

Дуже тяжко жилося пані Борисовій на заслання. В кінці 1939 року декого почали звільняти за старанням родини. Звільнених не було багато, але між ними пощастило опинитись і пані Борисовій. Вона вернулася в Україну, та не на довго. Незабаром мусіла покинути рідний край. По довшій мандрівці чужими країнами Господь поміг їй знайти притулок на вільній землі Вашингтона.

Але багато українців ще й тепер у тих самих таборах-тюрмах караються за ту саму „провину”, за любов до своєї Батьківщини-України.

Пояснення-словничок: Олень — deer; крислатий — branchy; віковий — такий, що триває віками-століттями (secular, ancient); таляр — золота монета (грін) у давнину; шаг — давня назва дрібної розмірної монети, шось як цент; знущатися — to treat cruelly; камера — в'язнична кімната; заслання — насильницьке вивезення в'язня в далекі чужі сторони (exile); полози — gophers; брести — to make one's way.

МИР І ЗГОДА

Двоє діток в мамі й тата:
Син Юрко і доня Ната.
Їх за те хвалили люди,
Що ходили разом всюди:

Ні до школи, ні у гості,
Ні гуляти на помості,
Ні в кіно, ні до крамниці
Брат не піде без сестриці.

Та прийшла лиха пора,
Зіпсувалась їхня гра:
Стали діти не миритись —
Сперечатись, навіть битись...

Затісна їм стала хата!
От Юрка чіпає Ната:
— Ти поїв мої горішки!
Не читай моєї книжки!
Не чіпай мого kota!
— А я буду! Тра-та-та!!!

Ната менша, та завзята,
Як не кинеться на брата!
Учинився справжній бій:
— Котик мій! —
— Не твій!
— Ні, мій!

Ната плаче, Юрчик скаче,
Кіт нявчить, на гвалт неначе...
Тут надбігли мама з татом,
Розняли сестричку з братом
І придумали їм кару:
Розлучити треба пару,
Щоб не билися задарма.
Вислали Юрка на ферму,
А його сестричці Наті
Довелось лишитись в хаті.

**

Ната нудиться сама...
Сумно! Юрчика нема!
Вже не вийде він із хати,
Щоб сестричку розгойдати,

Ані гойдалку спинити,
Ні від пса оборонити...

І зідхнула тяжко Ната:
„Ні, недобре жить без брата...”

**

А Юрко живе в бабусі...
Цілий день в невпиннім русі:
То на полі, то в садочку,
То купається в ставочку...
Він сумнішає щохвилі,
І стають йому немілі
Кури, гуси, поле й річка...
От якби ж то тут сестричка!
То ж було б багато сміху,
То ж удвох ми мали б втіху!..

Та нічого! Юрчик вижде:
До кінця приходить тиждень,
А тоді — пора рушати
В місто, до своєї хати.

**

Юрчика чекала Ната,
Готувалась, як до свята.
Стрілись братік і сестричка —
Ах, які щасливі личка!
Стрекотали, мов сороки,
Мов не бачились три роки.

Заклучили вдвох угоду
На постійний мир і згоду,
І тепер їх хвалять люди,
Бо вони все разом всюди.

Разом йдуть до школи, в гості,
І гуляти на помості.

Відновили згоду й лад
Назавжди сестричка й брат.

Пояснення-словачок: Поміст — wooden floor або raised platform; зіпсувалась гра — пропала згода; гвалт — тривога, сполох (alarm, alert); розняли — розділили; пару — тут: двоє (pair) дітей; гойдалка — swing; сорока — птаха (magpie); стрекотати — to chirp; заклучити угоду — домовитися (to agree, to settle).

МИ, МОЛОДЕНЬКІ ПТАШЕНЯТА

Ми, молоденькі пташенята,
Рядком на гілці сидимо —
Ми знаєм, що без мами-тата
Собі ще ради не дамо.

Хто нас учив літати,
Від ворога ховатись?
Ніхто, лиш рідні батько-мати,
Ніхто, лише вони!

Вони й нас співу вчили —
Тож пісеньку щосили
Співаємо їм, милим,
Про радощі весни.

НА ВОЛЮ

Похнюпилась сумно у клітці пташина,
До клітки припала дівчатко-дитина.
„Чого ти, пташино, така сумна?
Дивися: надворі весела весна;

І небо сіяє, і ліс зеленіє,
Лука, квітоньками убрана, леліє,
І співом пташиним дзвенить увесь гай —
Радій же, пташинко, весні і співай!”

І пташка неначе слова зрозуміла:
Ураз розгорнула маленькії крила,
І битись об клітку грудьми почала,
І рвалась туди, де весна зацвіла.

І билась так довго, так тяжко об ґрати,
Що стала дитину журба обнімати,
І клітку вона відчинила тісну:
„Лети і на волі вітай ти весну!”

І пташка зника серед лук і гаїв,
І голосно чуть її радісний спів:
Співає вона з-під ясної блакиті,
Що воля — найбільше добро на цім світі.

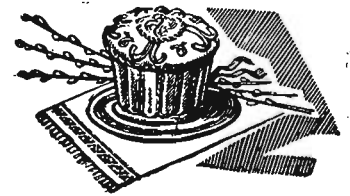
Леліти — мерехтити, блищати (to shine, to gleam);
клітка — тут: bird-cage); ґрати — grating, lattice;
блакить — тут: синє небо (azure sky); зника — ско-
рочена форма: зникає.

Христос Воскрес!

З НАГОДИ ВЕЛИКОДНЯ НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ СВОЇМ
СПІВРОДІТНИКАМ, ЧИТАЧАМ, ПЕРЕДПЛАТНИКАМ
ТА ЇХ БАТЬКАМ, УЧИТЕЛЯМ І ВИХОВНИКАМ

шле

„ В Е С Е Л К А ”

ВЕСЕЛОЧКА

✦ СТОРІНКА ДЛЯ МАЛЯТ ✦

Г. ЧОРНОВИЦЬКА

Ілюстрації Ю. КОЗАКА

НА ПОДВІР'І

— Галю! Де ти?
Де ти? Няв!
Жук сальце
У мене вкрав!

— Ні, Галюню,
я не брав,
бо не бачив.
Гав, гав, гав!

А сорока-скрекотуха
обізвалась:

— Че, че, че!
Наскубуть Жукові вуха,
він від карі не втече!

А сама ж вона й украла
у kota кусочок сала.

Пояснення-словничок: Жук — тут так називається чорний песик; сальце — здрібніле від сало (bacon, hog's grease); сорока —птаха (mag pie).

ЛЯЛЯ

(Ілюстрація Ю. Козака)

В лялі сині оченята,
стан стрункий і коси русі,
одяг в лялі, наче в свято,
і уста її сміються.

Та як лялю пригорнути,
притиснути до серденька,
хоч нема на личку смутку —
плаче голосом тоненьким.

І пищить так смішно, дивно,
хоч нема на личку жалю,
аж дивується дитина,
що смішної вдачі ляля.

Бо Катруся добре знає,
що в обіймах мами й тата
личко радістю сіяє
і так затишку багато.

А ця ляля — це паяцик,
смішно милий, мов ведмедик,
що — коли не треба — плаче,
і сміється без потреби.

ЧОГО Я ВЧУСЯ?

(Ілюстрація Ю. Козака)

Вдома вчить мене матуся,
В школі вчить мене учитель —
І сама я пильно вчуся
Рідним словом говорити.

Вчусь не тільки говорити,
А й читати і писати,
Щоби здивувались діти,
Щоб раділи мама й тато.

Щоб пішла між люди слава,
Щоб сказали: „От, дитинка!
Пильна, мудра і ласкава
Ця маленька українка!”

СОН І ТЕЛЕВІЗОР

Петрик до мами:

— Я сьогодні не лягаю спати!

— Зовсім не лягаш?

— Може не зовсім, але не о дев'ятій. Куди пізніше.

Чому ж так?

— Бо в телевізії о дев'ятій годині кажуть дітям „добраніч”, а наш телевізор подсований. . .

МАЛИЙ ГЕРОЙ З КРАСНОПОЛЯ

І. Над Чорним озером

Було це давно, дуже давно, більш як шістсот п'ятдесят років тому. Недалеко від Голих Гір, одного з більших городів княжої Галицької Волости, між густими лісами стояло село Краснополе.

Серед кількох десятків побілених глиною хаток підіймала хрест невеличка церківка. Збоку, притулившись до лісу, стояв дерев'яний замочок, „забороло". Збудували його з грубесних дубових колод ще діди мешканців Краснополя та обвели високим частоколом, щоб було де ховатись від несподіваного нападу ворогів. Часи були дуже небезпечні, і ніхто певно не знав, коли і звідки з'явиться хижий ворог. Найбільше дошкуляли тоді населенню татари. Українські селяни, йдучи працювати в поле, брали з собою мечі, рогатини й іншу зброю, щоб під час нападу було чим оборонятись.

Гарячого літнього дня стежкою, що вела кудись між зелені ниви, ішов Борис. У простій сільській одежі з грубого полотна дванадцятирічний хлопчина виглядав, мов біла комашка. В одній руці держав обережно глечики-близнята з полуденком для дядька Максима, а в другій — загорнену в чистий шматок полотна круглу паляницю.

Настав полудень. Десь високо бриніли незліченні рої мушок, мов би над полями грали якісь невидимі струни. Бориса супроводили, літаючи роєм навколо нього, здорові, завбільшки з джмелів гедзі. Коли котрийсь із них намагався сісти

на зрошене потом чоло хлопчини, Борис обганявся паляницею або ставив „близнята" на землі й вимахував рукою.

Ліворуч від поля, що гойдалося хвилями трохи посірілого жита (знак, що до жнив не так то далеко), стояв бадьорий ліс, запашний і розспіваний, як це буває завжди вліті на Українській Землі. Праворуч проти сонця сріблилася невеличка річка, зеленіла левада і звідти доносилося кигкання чайок.

За левадою знов починався темний ліс, і Борис з цього боку річки бачив на границі поля й лісу білу постать. То дядько Максим корчував останні пеньки. За рік мав на корчунку перший раз засіяти просо. Цей шматок землі Максим ніби вирвав з обіймів лісу важкою працею і тепер радів, що його власність збільшиться ще на одну смужку орного поля, та ще й добрячого, чорноземного.

Борис скинув з ніг постолі, зроблені з міцної шкури, і босоніж пробирався впоперек підмоклої левади. З купин, порослих верболозом і водяними бур'янами, підлітали громади диких качок. Пахло свіжою осокою. Упоперек річки лежав вербовий стовбур, що на обох берегах уже залустив у землю коріння та зеленів молодими паростями. Борис перейшов річку по цій живій кладці, піднявся стежиною вгору і зупинився на корчунку дядька Максима.

— Як ся маєте, дядечку! — привітався. — Сьогодні ви так рано вийшли з дому, що я ще спав.

А я вам полуденок приніс. Доброго борщичу дядина наварили.

Максим відклав набік джагана і погладив хлопчину по голові. Хоч рука була чорна від землі, Борис відчув ніжність цього доторку.

Максим був Борисові „другий батько”. П’ять років тому під час татарського набігу загинув Сенюта, Борисів батько. Він помагав княжому вояводі з Голих Гір відбивати напад ворогів. Незабаром померла від ран і Борисова мати, що відважно обороняла рідну хату. Ледве семирічний Борис залишився круглим сиротою. Максим узяв хлопчика до своєї хати. Опікувався ним, як рідний батько: учив його величати Бога, шанувати людей, любити рідну землю, плекати в серці мужність і чесноту. Коли розповідав Борисові про його тата і маму, в ясных очах хлопчини блищали сльози. Жаль і гордощі сповняли його серце. Він обіцяв собі, що буде гідний своїх дорогих батьків, оборонятиме, як і вони, рідну землю від ворогів.

Максим сів під крислатим тінистим грабом, де в траві лежала наготові гостра рогатина, і почав полуднувати.

— Дядьку, — відізвася Борис. — Відси недалеко, на галяві коло Чорного озера, кажуть, страх як багато суніць! Я піду подивитись!

— Йди! — кивнув головою дядько. — Тільки будь обережний і не барись. Личаки маєш. Візьми мого ножа й зроби собі козуба!

— Маю личаки і маю свого ножа! — крикнув на бігу зраділий хлопчина й пірнув у лісову тїнь.

У лісі було дуже гарно, затишно і приємно. Ліс привітав його протяжним шумом і пташиною піснею. Крізь густу заслону букового листя де-не-де протискалися золоті струни сонячного проміння. Дедалі ліс рідшав, і незабаром хлопець вийшов на галяву, змережану незабудьками та синіми дзвіночками.

По середині галяви блищало серед водяних рослин подовгасте лісове багно. Оце й було те Чорне озеро. Борис вирізав ножиком шматок липової кори і зробив з неї козуба. От, уже є в що збирати суніць! А суніць було тут так багато, що аж трава ними червоніла.

Нараз по тому боці озера закричала сойка і вслід за нею відізувались коси. Борис, дитина лісо-

вого села, знав добре мову крилатих мешканців лісу. Він зрозумів, що птахи когось побачили. Ніщо не могло непомітно пройти лісом — ні олень, ні лис, ні інша звірина — всіх зустрічали ці птахи своїм криком і свистом. Коли ж наближалася людина, зчиняли особливий галас. І тепер вони поводились дуже галасливо.

Борис перестав збирати суниці. Він стояв обличчям до багна, напружений і насторожений. До його ніздрів дійшов запах диму. Мабуть, хтось розпалив вогнище.

Хто це — мандрівець чи ворог? Грізні часи вимагали від кожного найбільшої обережності й чуйності. Борис вправно, мов білка, видряпався на молоду білокору берізку, що росла край галяви. Звідти можна було краще бачити, що діється по той бік болота. Глянув і затремтів. Там вешталися якісь страшні люди в гостроверхих баранячих шапках. Одні розводили ватру, другі білували кілька зарізаних овець, а треті триножили невеликих коней і пускали їх пастись.

— „Татари!“.. — затремтіла думка, і Борис безшелесно зсунувся з дерева. Він зрозумів: не можна тратити ні хвилини; татарський загін заховався в лісі, щоб відпочити й виждати відповідного часу на напад — може, на Краснополе...

Покотився на траву козуб із суницями. Хлоп'яча постать, мов тінь чугайстра, мигала поміж дерев. Не чув ні таємного шуму лісу, ні щebetання пташат. Всю його істоту пронизувала тільки одна-єдина думка: якнайшвидше повідомити дядька, остерегти село!

Максим якраз закінчив обрубувати коріння липового пенька, коли задиханий і побілілий Борис вискочив з-між куців ліщини і, мов п'яний, поточився в сторону дядька.

— Татари!.. Там... там... за болотом!.. — прошепотів, ледве переводячи дух.

Хлопчина майже умлівав від втоми і хвилю-

вання. Максим умить зрозумів страшну правду. Він ухопив хлопця за руки і наманя, скільки сили в ногах, подався в напрямі до Краснополя. Біг хутко, а піт струмками стікав по його лиці. Коли б швидше добігти до села, дати знати своїм, щоб ховалися від ворога!

Борис швидко очунав, зсунувся з дядькових плечей, і обидва побігли поруч. По дорозі стрінули кількоро людей, що працювали в полі. Максим наказав їм мерцій повідомити всіх польових робітників, щоб кидали працю й утікали в село.

(Продовження буде)

Ще й тепер коло села Кропивна, недалеко від Гологір, в Західній Україні, є горбок, що називається Красне поле. Люди розповідають, що там стояло село, яке зруйнували татари. Щороку вліті з Кропивної ходила церковна процесія на Красне поле. Там, біля каменя, що лежав на місці давньої церкви, священик служив молебень.

Пояснення-словничок: колода — обчищений від кори довгий кусень дерева, який вживають до будови (large log of wood); частокіл — оборонна огорожа з густо вбитих у землю паль (palisade, picket fence); хижий — драпіжний, дикий, лютий (звір, птах) — (garacious, ravenous, of prey); рогатина — коротке ратище (спис) з поперечкою поміж вістрям і держалном. Вживали його звичайно для полювання (boag-spear); глечики - близнята — два однакові горщики, сполучені в одну посудину (double pot); полуденок — обід, харчі, які споживають в половині робочого дня; також обідня перерва (lunch, dinner); паляниця — flat cake; джміль — комаха з родини бджіл (bumble-bee); гедзь — кусоча комаха, яка жалить передусім худобу (gadfly, ox fly); бадьорий — жвавий, веселий, живий (brisk, lively, fresh); левада — лука (meadow); кигикання — пташиний крик „киги“ (the cry of sea gull); чайка — степовий або водяний (морський) птах, мева (larwing, reewit, sea gull), часто подибується згадку про нього в піснях і поезії, бо його тужливий голос „киги!“ нагадує смуток, жаль, розпуку; корчувати — очищати від куців і дерев, вириваючи їх з корінням, щоб підготувати ґрунт під орне поле (to uproot, to clear of overgrowth); корчунк — місце, очищене від дерев і куців (place cleared of shrubs, trees); просо — рід збіжжя (millet), з якого роблять пшоно (капу) — (grain of millet); постолі — примітивне взуття, зроблене з деревного лика або з шматка шкіри, без твердих підшов і закаблуків. Бувають також вижолоблені в дереві (moccasines, bast shoes, clag shoes); верболіз — куцу-

КАРУСЕЛЯ

(Ілюстрація І. Бриковича)

Коники, коники
скачуть, танцюють,
в полі зеленому
днюють, ночують.

Вишиті килими,
світ — каруселя...
Все запам'ятують
очка веселі.

Світ відкривається
— іграшка в русі...
Щастям всміхаються
очка Катрусі.

ватий рід верби, росте над водою (osier, species of willow); осока — рослина, росте над водою (sedge, reed-grass); стовбур — дерево без галуззя, листя чи чатиння (trunk of a tree); парость, паросток — молода галузка куща чи дерева; називають їх також пасинки (sprout, young shoot); жаган — кайло, кирка, гострий прилад на держаку розбивати твердий ґрунт, камінь (pick, pickaxe); личак — взуття з лика (bast shoe); козуб — посудина з деревної кори (box made of tree bark); сойка — рід птаха (jay); кіс — рід птаха (blackbird); білувати — знімати шкіру з убитої звірнини (to skin a dead animal); триножити — пугати коней за ноги так, щоб не могли віддалюватися від місця постою чи попасу; чугайстир — лісовий дух у народних віруваннях; навманія — наосліп (blindly, thoughtlessly).

СНІДАЮ З ГОЛУБОЧКАМИ

Я вже їсти захотіла,
булку з маслом їм.
Голубочки прилетіли,
кину крихіт їм.

Голубочки все збирають
Чемно, як і слід.
На пісочку залишають
кривулястий слід.

До уваги вчителів: Цей вірш може послужити до словникових вправ.

ПІНГВІН

Подивіться — ось пінгвін.
А який кумедний він!

Походжає гордо так,
Як відомий всім співак,
Ще й одягнений до того
В концертний чорний фрак.

Діма

Кумедний — смішний (funny); фрак — парадний вечірній одяг для чоловіка (evening dress, tail-coat).

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПРИСЛІВ'Я

Про пташок

Де пташки, там гинуть комашки.
Де багато пташок, там нема комашок.
Як багачко птиць — не буде гусениць.
Ластівка день починає, а соловей його кінчає.
Ластівки низько літають — дощ обіцяють.
Горобець на все удалець.

ГОЦА ДРАЛА

Вийшов гномик на галяву,
Сін на тріску, мов на лаву.

— Гей же, друзі лісові,
Маю думку в голові:

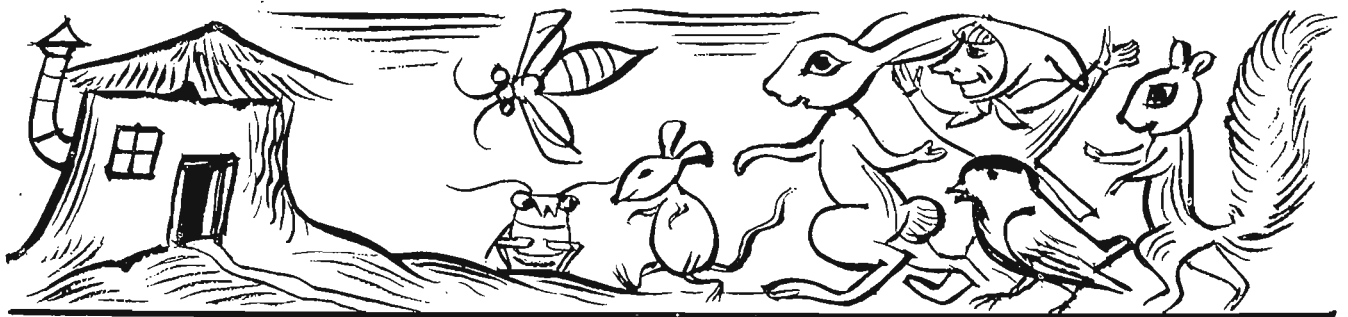
Завтра в Гоци уродини —
Як їй бути без хатини?

Кажуть друзі: — Не дармуймо,
Хатку їй гуртом збудуймо!

Он пеньок стоїть дубовий —
Буде дім міцний, здоровий!

Пилки вже несуть, долота —
Закипіла скрізь робота.

У пеньку зробили хатку,
Гарну, чисту, мов палатку.

Є в ній ліжка, стіл і піч,
І уся потрібна річ.

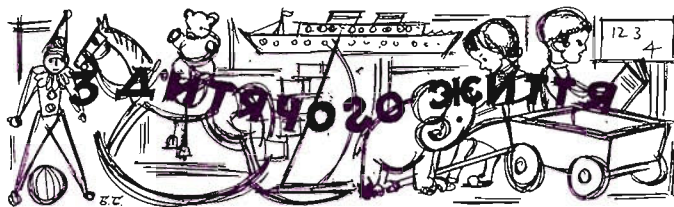
Потім всі гуртом пішли,
Гоцу Дралу привели.

Гоца тішиться й ридає,
По черзі всіх обіймає.

Тільки гномик там не був,
Соромився, в ліс чкурнув...

...щоб його утішна Драла
Не поцілувала.

ДЕСЯТЬ ЧИСЕЛ СТІННОЇ ГАЗЕТКИ

На фото члени редакції „Рідного слова”. Починаючи зліва: Юрко Ткач, Яр. Дудинський, Оленка Шуліга, Павло Муц, Марійка Давидюк, Ігор Підвисоцький.

У „Рідній Школі” ім. Івана Франка в Саншайні біля Мельбурну (Австралія) учні випустили вже десять чисел стінної газетки „Рідне Слово”. Почали видавати цю газетку з допомогою вчительки п-ні М. Ковшик. Окремі числа були присвячені роковинам Т. Шевченка, І. Франка, Святу Матері тощо, а найновіше — рідній мові. Це число має кольорову обкладинку, багато заставок і вірші різних українських поетів. Усі вірші чепуренько переписані учнями. Зредагували газетку Юрко Ткач і Марійка Давидюк, яка також написала передмову. Мистецьке оформлення виконали: Олена Шуліга, Павло Муц та Ігор Підвисоцький. Секретарем був Я. Дудинський, співробітниками - дописувачами Т. Ярем'як, О. Шуліга, М. Іваник, Р. Проців, Л. Павліш, Н. Камінна, Ю. Дутка та О. Карфут.

НА МОЇХ ВАКАЦІЯХ...

Наші літні вакації* почалися, і мені здавалося, що тих сім тижнів будуть довгим шматом часу. Я уклав собі багато плянів, що буду за той час робити. Цього року я перший раз поїхав до табору, що почався 24-го грудня. Перші дні в таборі були цікаві, потім все пішло усталеним порядком.

Перед самим Різдвом ми повернулись додому. В першу чергу треба було помитися, а потім ми розповідали мамі про наші враження. На Різдво ми ходили з колядою і заколядували 33 долари на Пласт. Потім дні пішли з малими змінами. В гарну погоду ми ходили до басейну купатися і сестра вчила мене плавати, що їй не дуже вдавалося. Все таки я з часом навчився плавати і лежати горілиць на воді.

Раз ми вдвох пішли до кіна на фільм „Звук музики”. Спочатку я не хотів йти, але потім був радий, що пішов, бо фільм мені дуже сподобався. Як була погана погода, я сидів удома й читав ті українські книжки, що дістав на Різдво, або будував літак.

Під кінець вакацій ми ходили на леговище виряджати в дорогу до Нової Гвінеї наших знайомих. Було дуже цікаво, як літак відлітав. З тераси леговища було видно освітлене місто. Потім ходив з мамою купувати шкільний однострій.

І, нарешті, вакації закінчились. Все так скоро пролетіло, що й не вірилось, що минуло сім тижнів і вже знову треба йти до школи...

*Ярослав Дудинський, 14 років,
учень 7-ої класи Рідної Школи
в Саншайні, Австралія*

* В Австралії літо тоді, коли в нас зима. Тому й кінець шкільного року, вакації та початок навчання в Австралії припадають на наші зимові місяці.

ПЛАСТОВА ЯЛИНКА В МЕЛЬБОРНІ — АВСТРАЛІЯ

З нагоди свят Різдва Христового пластуни в Мельборні (Австралія) влаштували ялинку, під час якої відіграли „Вертеп”. Ялинка відбулася 9-го січня ц. р.

На світлині бачимо персонажі „Вертепу”. Зліва починаючи, стоять: коза, циган, гуцулка, гетьманівна, княжна, козак, княженко, ангел і два колідники з вертепом та зіркою.

У ролі гетьманівни виступала Даруся Федевич, анголом була Галя Поперечна, а роллю княжни відіграла Леся Шевченко.

БОГДАН, КОЗАК-ХАРАКТЕРНИК ІСТОРИЧНА КАЗКА UKRAINIAN TALE BOHDAN, KOZAK-SORCERER

РОЗДІЛ XXXVIII: ПОЛОТНО ПРОТИ ЗАЛІЗА

CHAPTER XXXVIII: CLOTH vs. STEEL

Бартош підступив ближче, добув шаблю й замахнувся на Богдана.

Bartosh came closer and swung his sabre at Bohdan.

Богдан махнув полотном — і шабля замоталася у його сувоях.

Bohdan unfurled the cloth and caught the sabre in it.

Бартош відскочив назад і вхопив бойову сокиру.

Bartosh jumped back and grabbed his battle axe.

Але й сокира, замотавшись у полотні, випала з Бартошевої руки.

Again, the axe, caught in the webbing of the cloth, fell harmlessly to the ground.

Ще раз махнув Богдан полотном і спутав ноги польського лицаря-чарівника.

Bohdan again swung the cloth and bound the legs of the Polish sorcerer.

Бартош повалився на землю і смішно замотав ногами з люті та сорому.

Bartosh fell to the ground angry and embarrassed, trying to wiggle his way out of the cloth.

(Кінець тридцять восьмого розділу)
(End of Chapter thirty-eight)